

Informatiebericht SUA

Openbaar

Van IND / SUA / JZ

Nummer & Titel IB 2022/87 Noemen land van terugkeer in terugkeerbesluit

Kenmerk (digijust)

Hoofdtak Asiel / Bescherming / Procesoverstijgend / Regulier

InformIND Thema procesoverstijgend terugkeer algemeen en terugkeerrichtlijn

Relatie met IB 2021/115 (vervallen per 29/4/2022)

Geldig vanaf 28-09-2022

Geldig tot en met 28-03-2023

Disclaimer

Een informatiebericht is een mededeling aan de medewerkers van de Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND). De informatieberichten zijn slechts tijdelijk van aard, en daarom is de geldigheidsduur beperkt. De informatieberichten helpen medewerkers van de IND om tijdig en op uniforme wijze in te spelen op actuele ontwikkelingen. In informatieberichten kan bijvoorbeeld aangegeven worden of er nieuw beleid komt, bijvoorbeeld n.a.v. een brief aan de Tweede Kamer, of dat een belangwekkende uitspraak is gedaan die nog bestudeerd wordt. Ook kan in informatieberichten aangegeven worden hoe moet worden gehandeld in afwachting van een werkinstructie of aanpassing van de beleidsregels die in de Vreemdelingencirculaire of Handleiding Rijkswet op het Nederlanderschap zijn opgenomen. Er kunnen overigens goede redenen bestaan om in een individueel geval maatwerk te leveren en van een informatiebericht af te wijken.

1. Aanleiding

Op 29 augustus 2022 heeft de Afdeling uitspraak gedaan over terugkeerbesluiten die zien op vreemdelingen waarvan is geoordeeld dat zij ongeloofwaardig hebben verklaard over hun identiteit, herkomst en nationaliteit [AbRS, 29 augustus 2022, ECLI:NL:RVS:2022:2506](#). In de betreffende zaak was conform de op dat moment geldende instructies en bouwstenen geen concreet land van terugkeer genoemd. Volgens de Afdeling is dat niet mogelijk, er moeten altijd één of meer landen van terugkeer worden genoemd.

De huidige bouwsteen die in terugkeerbesluiten van de IND in deze situatie wordt gebruikt, waarbij geen land van terugkeer wordt benoemd, kan niet langer gebruikt worden. In dit Informatiebericht wordt uitgelegd hoe in het vervolg moet worden gehandeld.

2. Inhoud/Toelichting

De Afdeling wijst in haar uitspraak van 29 augustus 2022 op de jurisprudentie van het [Hof van Justitie van de EU](#) van 14 mei 2020 die volgens haar geen ruimte laat voor uitzonderingen op de regel dat elk terugkeerbesluit een of meer landen van terugkeer moet vermelden (r.o. 2.1). Deze verplichting geldt daarmee volgens de Afdeling ook wanneer een vreemdeling ongeloofwaardige verklaringen heeft afgelegd over de identiteit, herkomst en nationaliteit en niet bekend is naar welk land de vreemdeling moet terugkeren. Voor het noemen van het land of landen van terugkeer, is niet vereist dat de herkomst en nationaliteit van de vreemdeling zijn vastgesteld.

Uit rechtsoverweging 3.1 volgt dat er bij de vaststelling van het land of landen van terugkeer een onderzoeksplicht rust op de Staatssecretaris. Als uit het gebruikelijke onderzoek in de asielprocedure al een of meerdere landen van terugkeer naar voren zijn gekomen, is dat voldoende. Er hoeft dan geen aanvullend onderzoek te worden gedaan. In de zaak die heeft geleid tot de Afdelingsuitspraak van 29 augustus 2022 was de vreemdelinge op basis van een taalanalyse herleidbaar tot Kenia. Ook bleek dat zij verschillende visa had aangevraagd met twee verschillende paspoorten van

Tanzania. Kenia en/of Tanzania konden daarom worden genoemd als landen van terugkeer in het terugkeerbesluit.

3. Hoe te handelen

In zaken waarin de vreemdeling ongeloofwaardig heeft verklaard over de gestelde identiteit, herkomst en nationaliteit, moet worden beoordeeld of er aanknopingspunten zijn om (een) land(en) van terugkeer te benoemen. Noem het (deze) land(en) dan in het terugkeerbesluit. Als het om meerdere landen gaat, verdient het de voorkeur deze allemaal te benoemen. Vermeld daarbij ook kort op grond van welke aanknopingspunten tot die landen is geconcludeerd. In de eerder genoemde zaak hadden de taalanalyse en de EUVIS-bevraging als aanknopingspunten genoemd kunnen worden.

Als uit het onderzoek geen concrete aanknopingspunten voor het benoemen van specifieke landen van terugkeer naar voren komen (denk aan: Eurodac treffers, EUVIS treffers, documenten, taal en welke tolk gebruikt is, gegevens die blijken uit de uitlezing van een mobiele telefoon, de verklaringen van de vreemdeling zelf over verblijf in andere landen of bijvoorbeeld geboorteland en/of nationaliteit van de ouders), kan gebruik worden gemaakt van meer algemene informatie. Zo kan wellicht uit de gesproken taal worden afgeleid uit welk(e) land(en) de vreemdeling afkomstig zou kunnen zijn. Ook kan worden gedacht aan het benoemen van een buurland (of meerdere) waarin de taal van de vreemdeling gesproken wordt en zijn etniciteit voorkomt.

Het is onduidelijk hoe ver de onderzoeksplicht van de IND, AVIM of KMAR reikt. Uit de uitspraak kan worden afgeleid dat deze onderzoeksplicht niet heel ver strekt. De herkomst en nationaliteit van de vreemdeling hoeft namelijk niet te zijn vastgesteld voordat een land van terugkeer kan worden vermeld in het terugkeerbesluit. Volgens de Afdeling volstaan banden met een derde land of het gebruik van aliassen om een land van terugkeer te benoemen. Uitgangspunt is dat op basis van het gebruikelijke onderzoek, dat naar aanleiding van de beoordeling van de asielaanvraag is verricht, tot een aanduiding van landen van terugkeer kan worden gekomen. Er bestaat geen verplichting om voor (enkel) het nemen van het terugkeerbesluit en het benoemen van landen van terugkeer aanvullend onderzoek te doen.

In de uitzonderlijke situatie dat bij een vreemdeling geen enkel aanknopingspunt wordt gevonden dat de aanwijzing van een of meer landen van terugkeer rechtvaardigt, graag contact opnemen met één van de drie seniorendesks van JZ [interne link]. Daarbij kan worden gedacht aan vreemdelingen die weigeren verklaringen af te leggen en die ook niet herleidbaar zijn op grond van hun taal omdat zij bijvoorbeeld enkel (gebroken) Engels willen spreken en waarbij ook verder geen enkel aanknopingspunt bekend is geworden.

Artikel 3 EVRM

Als in de asielprocedure is geoordeeld dat de opgegeven nationaliteit ongeloofwaardig is en dat daarom niet wordt getoetst of de vreemdeling daar te vrezen heeft voor vervolging of ernstige schade, kan in het terugkeerbesluit dat land niet als land van terugkeer worden benoemd. Wat betreft de wel in het terugkeerbesluit genoemde landen van terugkeer, kan vooralsnog worden volstaan met het opnemen van de standaard bouwsteen dat niet is gebleken dat de vreemdeling een risico op vervolging of ernstige schade bij terugkeer naar dat land of die landen te wachten staat. Die genoemde landen van terugkeer moeten dan in het voornemen zijn opgenomen.

5. Afstemming

Dit informatiebericht is afgestemd met DA&B, DRVN, de Redactieraad en DMB.